

תרומה חט"ז שיחה ה'

רש"י אינו מפרש האם הנרות הם חלק מהמקשה, וי"ל מפני שסובר שזה מוכח בפשוטו של מקרא. דמזה שעשיית הנרות נאמר לאחר העשייה דכל הפרטים של גוף המנורה, מובן שהנרות אינם חלק מגוף המנורה.

בנוגע לנרות המנורה ישנם ב' דיעות בגמרא (מנחות פח, ב): (א) הנרות הם חלק מ"מקשה" דהמנורה, והגמרא אומרת שדיעה זו סוברת כהדיעה שהנרות הם חלק מהכיכר זהב. (ב) הנרות הם מובדלים מהמנורה, ודיעה זו מתאימה לדיעה שהנרות אינן חלק מהכיכר זהב.

[והנה רש"י מפרש שכלי המנורה "מלקחיה כו" הם חלק מהכיכר, אך לא חלק מהמקשה (כפי הרמב"ן), שמלקוחיה אינו כלי בפ"ע אלא חלק מהמנורה). ומפרש דלא כב' הדיעות בגמרא מפני שכך משמע בפשוטו של מקרא].

והנה, רש"י אינו מפרש האם הנרות הם חלק מהמקשה, וצריך לומר שזה מוכח בפשוטו של מקרא ולכן אינו צריך לפרש. והביאור: בפסוק נאמר "ועשית מנורת זהב גו' מקשה גו' ירכה וקנה גביעה כפתוריה ופרחיה ממנה יהיו", ואחר כך מפרט את הפרטים ד"קני המנורה גו'", ומסיים "כפתוריהם וקנותם ממנה יהיו, כולה מקשה אחת זהב טהור". ולאח"ז נאמר "ועשית את נרותיה שבעה גו' ומלקוחיה ומחתותיה גו' ככר זהב טהור". דמזה שעשיית הנרות נאמר ביחד עם "מלקוחיה ומחתותיה לאחר העשייה דכל הפרטים דגוף המנורה, ולאחר "כולה מקשה אחת גו'" מובן שהנרות אינם חלק מגוף המנורה, אלא הם בסוג ד"מלקחיה ומחתותיה".

ועל פי זה יובן כמה תמיהות ברש"י בפרשת ויקהל. על הפסוק (לה, יד) "ואת מנורת המאור ואת כליה ואת נרותיה", מפרש רש"י: "נרותיה: לוציני"ש בלעז בזיכים שהשמן והפתילות נתונים בהם". ואינו מובן דאם צריך לפרש את תיבת "נרותיה" מדוע אינו מפרש זאת בפרשת תרומה? ובפסוק הנ"ל: "ואת מנורת המאור ואת כליה ואת נרותיה ואת שמן המאור" מפרש רש"י ג' דיבורי המתחיל: "ואת כליה: מלקחים ומחתות. נרותיה: לוציני"ש כו'. ואת שמן המאור: אף הוא צריך חכמי לב כו'". דרואים שינוי בולט שבפירוש הראשון והשלישי מעתיק רש"י בדיבור מתחיל תיבת "ואת", משא"כ בפירוש השני.

והביאור: כנ"ל, לפי רש"י הנרות אינם חלק מהמנורה אלא נכללים בכלי המנורה. אך בפרשת ויקהל קשה, דבפסוק נאמר "כליה ואת נרותיה", מדוע נאמר "נרותיה" בפני עצמו? ולכן משמיט רש"י את ה"ואת", שכוונתו כאילו נאמר "ואת כליה: מלקחים ומחתות, נרותיה". ש"נרותיה" הם פרט ד"כליה". והטעם שפרט זה נאמר בפירוש בכתוב מפרש רש"י "לוציני"ש בלעז", שפירושו אורה, שכוונתו לרמז שהנרות הם העיקר דהמנורה – אורה – ולכן נאמר "נרותיה" בפירוש.